

zkázu přineslo městu období třicetileté války /1618-1648/, kdy lehly popelem více než dvě třetiny města.

Třetí možná teorie předpokládá, že zdejší podzemní systém sloužil k odvodnění severní části náměstí a jako zásobárna vody, čemuž by nasvědčovala existence dvou studní – jedné v blízkosti jižního průčelí zámku, druhé v těsné blízkosti kašny.

Čtvrtá teorie nám nabízí možnosti podpovrchové těžby blíže neurčeného vzácného nerostu, což by mohlo objasňovat zdánlivě nelogický průběh podzemního labyrintu a některá slepá ramena chodeb, končící čelbou. Je rovněž pravděpodobné, že měl být původně celý systém rozsáhlejší. K zastavení stavby mohla přispět změna majitele panství ve zmíněném roce 1601 či třicetiletá válka, po níž se město potýkalo s nedostatkem financí.

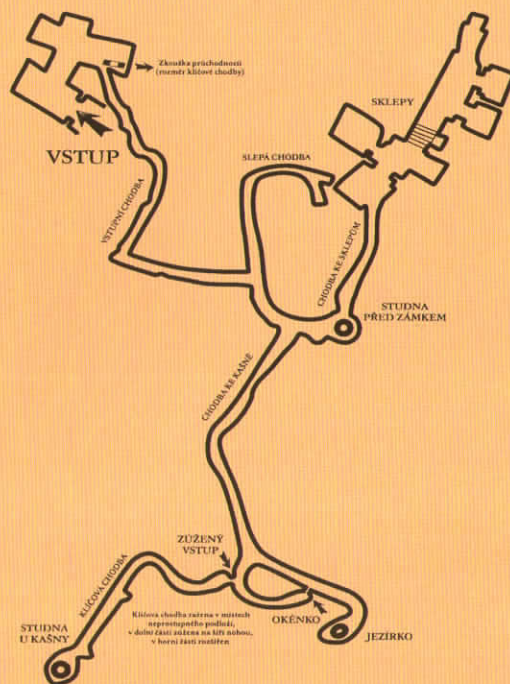
Nad příčinou vzniku vltavotýnského podzemí tedy zůstává řada otazníků, jejichž zodpovězení možná přinese budoucnost. Jednoznačně lze konstatovat, že město má v podzemním systému významnou historickou i technickou památku.

Pověsti o týnském podzemí

Podle místních pověstí vedl podzemní labyrint také pod dnem řeky Vltavy a ústl v městské čtvrti Malá Strana na levém vltavském břehu, jedna jeho část byla prý prodloužena až do zámku v Hněvkovicích, vzdáleném 4 kilometry od města. Místy byly údajně chodby natolik široké, že tudy mohl projet kočár tažený koňmi. Mezi lidmi se vypráví, že zde býval viděn ohnivý kočár. Toto vyprávění pravděpodobně souvisí s pověstí o krutém hněvkovickém zámeckém pánovi, Jeronýmu Hozlaerovi z Hozlau. Ten na počátku třicetileté války ukryl za pomoci svého sluhu v podzemí zámku poklad a posléze sluhu zavraždil, aby nemohl prozradit místo úkrytu. Je prý možné, že se Jeroným za trest za tento skutek musí prohánět vltavotýnským podzemím ve strašlivém hořícím kočáře.

Plánek chodeb

Otevírací doba:

	po	út - pá	so	ne
I - IV	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno
V	zavřeno	zavřeno	10:00 - 16:00	10:00 - 16:00
VI	zavřeno	13:00 - 16:00	10:00 - 17:00	10:00 - 17:00
VII - VIII	zavřeno	10:00 - 17:00	10:00 - 17:00	10:00 - 17:00
IX	zavřeno	zavřeno	zavřeno	13:00 - 16:00
X - XII	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno

Sezonní otevírací doba, rezervace a prodej vstupenek v pokladně muzea, maximální počet návštěvníků jedné prohlídky: 10 osob

Kontakt:

Městské centrum kultury a vzdělávání - Městské muzeum
náměstí Míru 1, 375 01 Týn nad Vltavou
Pokladna muzea a rezervace prohlídek: 385 772 302
Kanceláře: 385 772 303 – 304
email: recepce.muzeum@kultura.tnv.cz, www.muzeumtnv.cz

Informační centrum Týn nad Vltavou

náměstí Míru 37, 375 01 Týn nad Vltavou
tel. 385 772 301, infocentrum@tnv.cz, www.tnvnadvltaou.cz

Podpořeno z programu: Podpora muzeí a galerií 2019
Vydalo Městské centrum kultury a vzdělávání, p. o.
- Městské muzeum Týn nad Vltavou 2019
Text: Mgr. Martina Sudová, Foto: Miroslav Bžoch, DiS.
Tisk: Tiskárna Fiala

Vltavotýnské podzemní chodby

Vltavotýnské podzemní chodby

Středověký podzemní labyrint v délce cca 200 m, ručně tesaný ve skalním podloží, zpřístupněn 26. července 2008

Město Týn nad Vltavou je opředeno pověstmi o rozsáhlém podzemí a dlouhých chodbách, spojujících měšťanské domy v centru s hradem nad městem, či dokonce zámek v několika kilometrech vzdálených Hněvkovicích. Pokus o ucelený průzkum týnské podzemí prováděl již v 50. letech minulého století bývalý řídící učitel a zakladatel vltavotýnské muzea Bedřich Karásek. Ve svých poznámkách měl ve městě uvedeno více jak deset různých dlouhých podzemních chodeb.

V současné době známe ve městě dva podzemní prostory. První se nalézá na místě bývalého týnské hradu, druhý v okolí městského centra. První odborný průzkum tohoto labyrintu v centru města provedli písečtí speleologové v roce 1992. Podzemní prostory byly v té době ještě z velké části zaplaveny podzemní vodou, kterou bylo zapotřebí vyčerpávat. Mnohé chodby tak byly nepřístupné díky nánosům bahna. K dalšímu průzkumu, který vedl ke zpřístupnění podzemního labyrintu, došlo následně v letech 2005-2008.

Podzemí je ručně ražené ve skalním podloží, skála nese místy stopy železných nástrojů, na několika místech se nacházejí niky, sloužící k odkládání kahanů. V místech neprostupného podloží si raziči pomáhali obcházením terénu nebo si ulehčovali práci vytvářením charakteristického profilu tzv. „klíčové díry“, kdy byla chodba v dolní části zúžena pouze na šíři nohou a teprve v horní části se rozšiřovala. Chodby jsou proto značně nepravidelného tvaru i půdorysu. Na některých místech jsou ve stropní části chodeb raženy větrací šachty, na jednom místě je pak patrný tzv. „nadlom“ - zřejmě nedokončený výstup chodby na povrch.

Dosud zpřístupněná část je 160 m dlouhá, vede 3,5 až 4 metry pod povrchem, před budovou zámku strmě vyběhá směrem vzhůru. Voda, která labyrint trvale zaplavovala, je nyní průběžně čerpána.

Podle zlomků nádob, nalezených při sanaci chodeb, můžeme vznik podzemního systému datovat přibližně do období 15. století, mladší nálezy jsou pak důkazem toho, že byl využíván také v pozdějších obdobích. Labyrint tedy vznikl v době zástavního vlastnictví vltavotýnské panství rodem Čabelických ze Soutic, sídlících na týnském hradu od doby krále Jiřího z Poděbrad do roku 1601. Podzemní prostory jsou minimálně o dvě století starší než budova zámku, vystavěná v roce 1699, pod níž ústí. Byly raženy ještě v době, kdy se na místě dnešního zámku nacházely tři původní měšťanské domy.

Důvod vzniku podzemního labyrintu zatím není zcela objasněn. Většina současných historických průzkumů se shoduje, že podzemní labyrinty českých měst vděčí za svůj vznik hospodářským důvodům. Městiště /stavební parcely středověkých měst/ byla totiž velmi úzká. Domy byly obvykle jednopatrové, v přízemí byl většinou pouze průjezd do

dvora za domem a jedna větší místnost nazývaná mázhaus, která sloužila jako kupecký krám, výčep, dílna apod. Horní patro pak zabíraly obytné místnosti. Z důvodu nedostatečných skladovacích prostor /v případě potravin a nápojů bylo navíc důležité uchovat je v chladu/ si měšťané budovali pod svými domy sklepy, které často rozšiřovali. Přitom docházelo k propojení jednotlivých sklepů domů, zpočátku náhodně, později záměrně. Měšťanům toto propojení nevadilo, všechny domy na náměstí a okolo něj náležely bohatému měšťanskému patriciátu, který tvořil úzkou a pevně semknutou vrstvu obyvatelstva. Zda tomu tak bylo i v případě Týna nad Vltavou není jisté, propojení sklepů jednotlivých domů na náměstí nebylo doposud prokázáno.

Druhou funkcí podzemí bývala bezpečnost obyvatel města – systém sloužil jako úkryt před požáry nebo hrozcím válečným nebezpečím. Často se zde ukrývali nejen měšťané, ale i důležité městské listiny, privilegia či cennosti. Město Týn nad Vltavou bylo v průběhu dějin několikrát zničeno, vypleněno nebo vypáleno, častými nájezdy trpělo především v druhé polovině 15. století jako bašta kališnictví v sousedství mocných Rožmberků. Obrovskou